

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

Брода А.Ю.

викладач,

Вінницький технічний коледж

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Сучасний світ характеризується інтеграційними процесами, які торкаються усіх сфер суспільного життя. Глобалізація як об'єктивна реальність сучасного світу сприяє налагодженню тісних економічних стосунків між різними країнами, відкриває кордони для торгівлі й інвестицій, унеможливує функціонування економік різних країн у відриві від світових господарських процесів.

Незважаючи на регулярно здійснювані кроки з реформування ринку фінансових послуг на законодавчому рівні, залишається велика кількість проблем, що потребують негайного вирішення. Серед них – втрата довіри споживачів фінансових послуг та викликане цим падіння головних індикаторів розвитку небанківського сектору ринку фінансових послуг. Існуючий механізм регулювання ринку фінансових послуг нездатний забезпечити стабільність розвитку фінансової системи України. Без достатнього рівня розвитку ринку фінансових послуг неможливе ефективне функціонування економіки країни в цілому, оскільки відсутній адекватний перерозподіл фінансових ресурсів. Це викликає необхідність створення дієвого механізму регулювання ринку фінансових послуг, який би забезпечив ефективне його функціонування. Цей механізм повинен включати як елементи державного регулювання, так і саморегулювання ринку фінансових послуг.

Окремі питання з даної теми розглядалися такими вченими як: Слободян О.А., Ящищак О.Р., Сеннікова Ю.В., Кравцова І.В., Некрасова О.Л., Кривенко Л.В., Ісаєва О.В. та ін. Також існують окремі наукові дослідження присвячені деяким аспектам державного регулювання господарської діяльності та відповідним її сферам. Так, питання державного регулювання ринку фінансових послуг знаходять

своє відображення у працях Вінник О.М., Задихайло Д.В., Кравець І.М., Поєдинок В.В., Санахметової Н., Тимошина В.В., Щербини В.С.

Незважаючи на численні напрацювання у сфері дослідження особливостей функціонування фінансових компаній, на наше переконання, важливими аспектами вивчення розвитку цих установ є поглиблення теоретичних напрацювань у цій сфері із застосуванням системного аналізу до діяльності органів державного регулювання та ідентифікації їх переваг і недоліків у межах ринку фінансових послуг країни.

Мета статті – дослідити проблемні питання здійснення правового регулювання на ринку фінансових послуг та визначити способи їх подолання.

Ринок фінансових послуг – невід’ємна складова фінансової системи держави, адже саме фінанси суб’єктів господарювання та домогосподарств (які акумулюють фінансові посередники), шляхом реалізації фіскальної та грошово – кредитної політики стають основою формування публічних фондів коштів.

Державне регулювання ринків фінансових послуг полягає у здійсненні державою комплексу заходів, спрямованих на регулювання та нагляд за ринками фінансових послуг для захисту інтересів споживачів фінансових послуг та запобігання кризовим явищам

Державне регулювання ринків фінансових послуг полягає у здійсненні державою комплексу заходів, спрямованих на регулювання та нагляд за ринками фінансових послуг для захисту інтересів споживачів фінансових послуг та запобігання кризовим явищам.

Державний нагляд за наданням фінансових послуг полягає у цілісному й безперервному відстеженні здійснення фінансовими установами їх діяльності згідно із нормативно-правовими актами, постійному моніторингу за відповідністю вимог, встановлених органами регулювання.

За характером повноважень, органи державної влади, які здійснюють регулювання і нагляд за діяльністю фінансових установ поділяються на дві групи:

1) загальні, до яких належать: Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Державна фіскальна служба України, Антимонопольний комітет України, Державна регуляторна служба України, Державна служба фінансового моніторингу України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерство фінансів України та інші;

2) спеціальні: Національний Банк України, Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.

Проаналізувавши норми діючого законодавства ми бачимо, що повноваження щодо здійснення державного регулювання на ринку фінансових послуг базуються на контрольній функції, що і є основною проблемою.

Вважаємо, що регулятори фінансових ринків повинні не тільки їх контролювати, але й розвивати.

Крім того, система державного регулювання ринку фінансових послуг, що існує в Україні, має такі недоліки: відсутність єдиного узгодженого підходу до процесу регулювання ринку; труднощі здійснення консолідованого нагляду за наданням фінансових послуг; значний обсяг видатків Державного бюджету на утримання спеціальних органів виконавчої влади, що займаються регулюванням ринку; недостатній рівень захисту прав споживачів фінансових послуг. Крім того, актуальним питанням законотворчого процесу є консолідація функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг, яким пропонується закріпити перерозподіл функцій Нацкомфінпослуг, яка являє собою спеціальний суб'єкт державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг, між Національним банком України та Національною комісією цінних паперів та фондових ринків. З точки зору теорії права, такі дії є не досить виваженими, оскільки відбудеться поєднання у правовому статусі одного суб'єкта повноважень, які є різними за природою та змістом. Тому виникає необхідність визначення значення, місця і природи повноважень щодо здійснення державного регулювання ринків фінансових послуг.

Важливим моментом є забезпечення справедливості, ефективності та прозорості ринків. Регулятори повинні виявляти, стримувати і карати маніпулювання на ринках та іншу недобросовісну торгівлю. Регулювання повинно бути націлене на те, щоб інвесторам було надано доступ до інфраструктури ринку цінних паперів та інформації про ринок і ціну. На ефективному ринку поширення відповідної інформації є своєчасним і дуже поширеним і відбивається в процесі формування ціни. Регулювання повинно сприяти підвищенню ефективності ринку. Прозорість може бути визначена як ступінь, в якій інформація про торгівлю (як інформація до торгівлі і після торгівлі) публікується в режимі реального часу. Інформація до торгівлі – це інформація, яка стосується розміщення фірмових

пропозицій і є засобом, що дозволяє інвесторам знати, з певним ступенем упевненості, чи можуть і за якими цінами вони можуть інвестувати в цінні папери. Інформація після торгівлі пов'язана з цінами й обсягом усіх окремих угод, фактично укладених. Регулювання повинне забезпечувати найвищий рівень прозорості.

Отже, в результаті проведеного дослідження можемо зробити висновок, що подальший розвиток регулювання українського ринку фінансових послуг, що буде спроможний задовольнити потреби суспільства у високоякісних фінансових послугах, доцільно здійснювати у координації із сучасними процесами реформування економіки країни в цілому, спираючись на успішний зарубіжний досвід. Для цього необхідно: по-перше, створити дієвий наглядовий механізм за дотриманням прав споживачів фінансових послуг; по-друге, доцільно впровадити прозорі правила функціонування ринку та відновити економічну конкуренцію. З метою удосконалення правового регулювання ринку фінансових послуг вважаємо за доцільне на законодавчому рівні закріпити головні принципи, за якими функціонує ринок фінансових послуг в Україні, включаючи забезпечення відкритості усіх форм звітності фінансових установ. А саме, такими змінами можна доповнити та удосконалити в значній мірі ЗУ «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», оскільки створення нового закону призведе до виникнення правових колізій та інших суперечностей у даній сфері.

Список використаних джерел:

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення: 12.03.2020).
2. Закон України про Національний банк України 1999 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 29, 238.
3. Указ про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку 2011 (Президент України). Офіційний вісник Президент України, 31, 1193.
4. Закон України про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні 1996 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 51, 292.
5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <http://nfp.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2020).
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua/> (дата звернення: 20.05.2020).